

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

665.7

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím:

Milliók a gödörben

Forrás:

Világ

Bp.
(Hely)

1921. 7. 5

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi hazinyomda 1920

Milliók a gödörben

(A Világ tudósítójától.) A főváros pénzügyi bizottsága, mely mint ismeretes, most tárgyalja az 1921. évi költségvetést, a világítási üzemek tételénél behatóan foglalkozott a gázárak felszámításának kérdésével. Az emelkedő szénárak arra kényszerítették a közgyűlést, hogy folyton emelje a gáz árát. A múlt év végén már a 2 koronás gázár mellett sem találta meg számítást a gázgyár, úgy hogy ismét emelt a tarifán. Egy lépcsőzetes tarifát állított be, amelynek az volt az alapja, hogy minél több gázt fogyaszt valaki, annál magasabb tarifa szerint fizesse a gázfogyasztást. Legtöbbet fizettek a gázmotorral dolgozó ipari üzemek, amelyek egy köbméter gázért 10, meg 12.5 koronát fizettek. A lépcsős tarifára azért volt szükség, hogy a városi és köztisztviselők a rendes tarifa feléért kaphassák a gázt. A lépcsős tarifa azonban csődöt mondott, mert amióta a külföldi szén ára lefele gravitál: a 10 és 12.5 koronás tarifával dolgozó üzemek egymás után kezdik leszerelni a gázmotort, mert ma már nincs az a drága szén vagy koks, amely ne lenne olcsóbb, mint a gázmotor. Ennek pedig az lett a következménye, hogy fölborult az egész lépcsős tarifára bázisozott kalkuláció, mert ha a gázfogyasztók beszüntetik a gázfogyasztást és nem fizetnek 10 meg 12.5 koronát egy köbméter gázért, akkor a főváros nem adhatja többé a köztisztviselőknek sem féláron a gázt.

Perjéből — koks

Az a bizottság, mely holnap a gáz áráról dönt: foglalkozik a világítási üzemek zárószámásaival is. Ezek a zárószámások nagyon érdekesek, mert azt mutatják, hogy a folyton felfelé gravitáló gázárakkal szemben milyen ügyesen operált a gázgyár, eladván kokszt gyanánt a szemetet és pernyét is, csak hogy megmentsse a deficitől az üzemet.

1920-ban — mondja a gázgyár jelentése — nem is egészen egymillió köbméterrel termeltek több vizgázt, mint 1919-ben és amíg 1919-ben a termeléshez 3.6 millió ára kokszt kellett, addig 1920-ban 30.3 millió korona ára koksztot használtak fel ugyane célra. Egy köbméter vizgáz önköltsége csaknem 4 koronába

került. Ezzel szemben azonban a melléktermékekből nyolcszor akkora összeget vett be a gázgyár, mint 1919-ben. A felhasznolt anyagok áremelkedése szinte hihetetlen volt. 9000 százalékos, sőt még ennél is magasabb felárakkal kellett megküzdenie a gázműveknek. Gázgyártás helyett a gázgyártásra alig alkalmas barnaszénrel voltak kénytelenek dolgozni és hogy a veszített fejszéknek a nyelét megmentsék: a barnaszénkátránynak szurokra, parafinra és különböző olajokra való feldolgozására rendezkedtek be.

A sűrített gázvizből cseppfolyós ammóniákat gyártanak, úgy, hogy össze már abban a helyzetben lesz a gázgyár, hogy a budapesti hűtőberendezéseket és jéggyárakat elláthatja cseppfolyós ammóniákkal, amelyet eddig kizárólag a lajtáufutási ammóniagyár produkált.

Mivel megdrágult a szén: a gázgyár erősen megdrágította a kokszt. A legnagyobb áreltolódás azonban a kátránytermelésnél volt. A 4 milliókoronás előiránnyal szemben ugyanis 36.1 millió korona volt a gázművek tavalgyi tényleges bevétele. Ehhez a bevételhez nagymértékben hozzájárult az, hogy a nagy fűtőanyaghiány az ipari vállalatokat rákényszerítette, hogy különböző kátrányos anyagokat használjanak fel fűtésre. A gázgyár vezetősége tehát Obudán is, a Ferencvárosban is, kiszedte a kátrányos gödörökben évek hossza sora óta megsűrösödött kátrányját, amelyet normális viszonyok között lehetetlen volt értékesíteni és azt eladták. De értékesítették a legkülönbözőbb hulladékokat: a kazán- és generátorpernyét, a kátrányos koksztarát és a csövezetekben lerakodott szurkos anyagokat is. A bevétel nagy emelkedésében jelentékeny része volt annak is, hogy a generátorkátrányt nemcsak az utépítésre alkalmas kátrány nyeréséig dolgozták fel, hanem kivették a kátrányból a benne levő olajokat, szurkot és parafint, amely anyagokat sokkal jobban lehetett értékesíteni, mint magát a kátrányt.

Ilyen hatalmas erőfeszítés mellett 617.906 korona volt a gázgyár üzemi nyeresége a múlt évben, de ezenkívül különböző szolgáltatásokban 15.6 millió koronát

adott a fővárosnak. Érdekes, hogy a gázfogyasztásból a magánfogyasztóktól 110.7 millió koronát vett be a gázgyár. Ezzel szemben a kemencék és kazánok fűtéséhez szükséges szén és koks 107.6 millió koronába került.

42.6%-os kamatozás

Az elektromos művek mult esztendőről való jelentése nem olyan érdekes, mint a gázműveké, itt viszont az eredmény az, ami imponáló. A főváros elektromos müvei az 1920. évi zárószámadás szerint 41.5 millió koronát juttattak a főváros háztartásának. Ezenfelül az üzem viselte a 3.6 millió koronát meghaladó tőketerhet, továbbá a nyugdíjalapra fordított 170 ezer koronát. Mivel az elektromos müvek tőkebefektetése 97.4 millió korona: könnyű megállapítani, hogy a mult esztendőben 42.6%kal kamatoztatta a behurhazott tőkét.

Ime, néhány érdekes adata az elektromos müvek mult évről szóló jelentésének: Árambevétel 213.79 millió korona; a közvilágítás került 1.2 millió koronába; az elektromos közvilágítás 11.3 millió koronába. A hálózatba kiadott árammennyiség 95.3 millió kw; eladott áram 2.652 millió kw. A fogyasztók száma 1919-ben 9461 és 1920-ban 111.297 volt. Eladott világító-áram 38.9 millió kw, eladott motoráram 26.2 millió kw; áramtermelési költségek 145.4 millió korona. Ebből szénköltség 118.7 millió; üzemi anyagok 8.9 millió; havidíjasok illetménye 3.3 millió; munkabérek 12.7 millió korona.

Igy fest a főváros világító üzemének a mult esztendője.